

hypothese is, wordt door den voorstander van de echtheid evenzeer als vaststaand aangenomen als het door den tegenstander als onaannemelijk wordt verworpen. Daarbij laten sommigen zich leiden door de gedachte, dat het schilderij in kwestie echt is, tenzij het tegendeel wordt bewezen, terwijl anderen daarentegen huiverig zijn, tot echtheid te concluderen, tenzij daarvoor onaantastbare gegevens bestaan. De eene richting wil m.a.w. het etiket slechts veranderen als het moet, de andere wil niet etiketteren, tenzij juist.

Waar de zaken aldus staan, is het de moeite waard, theoretische beschouwingen ten beste te geven over het determineeren van oude Hollandsche schilderijen en de daarbij toe te passen methoden, toegelicht met voorbeelden uit de praktijk.

Wij onderscheiden dan allereerst de werkzaamheid van het bepalen van hetgeen aan een schilderij door den schilder of de schilders (eventueel ook herstellere) is gedaan. Dit berust — wij komen er nader op terug — op dezelfde methodiek als die der schriftkunde.

De aldus verkregen uitkomsten worden geschift, systematisch geordend en in verband gebracht met de langs historischen weg verkregen resultaten.

Men stelt dus b.v. langs stijlcritischen weg vast, dat een schilderij is uit de 17e eeuw, Hollandsch omstreeks 1640, onder den invloed van Rembrandt. Men vindt bovendien de handteekening G. Flink. De historische studie nu heeft niet alleen levensbeschrijvingen van dezen Flink aan den dag gebracht, maar ook zijn tal van acten gevonden, op zijn leven betrekking hebbende, terwijl zijn leerlingenschap bij Rembrandt volkomen vaststaat.

Het verband tusschen determinatie en historie is dus in dit geval met zekerheid gelegd.

Ook zonder deze handteekening zou men het auteurschap hebben kunnen vaststellen, nl. door vergelijking met genaamteekende werken van denzelfden meester of doordien b.v. uit de geschiedenis van de herkomst der schilderij bleek, dat Flink de schilder is.

Is in het schilderij door meer dan één hand gewerkt, dan kan

men dit doorgaans ook zien. Herstellingen, overschilderingen enz. kan een geoefend oog evengoed herkennen als b.v. een antiquair kan zien, of een stuk porselein gerepareerd is. Is de schilderij het werk van twee of meer meesters, dan is zulks ook in verreweg de meeste gevallen te zien. In den cyclus, door Rubens geschilderd voor Catharina de Medicis en thans in het Louvre, herkent zelfs een leek de „handen” der verschillende

JAN MIENSE MOLENAER. DRINKER.
IN EEN PARTICULIERE VERZAMELING TE PARIJS.